Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr 12/136/16
Rady Miejskiej Kościana
z dnia 21 stycznia 2016 r.

PROGRAM

PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MIEJSKIEJ KOŚCIAN NA LATA 2016 – 2025

KOŚCIAN, STYCZEŃ 2016 R.

Spis treści

I. WSTĘP. 3
II. REGULACJE PRAWNE. 4
III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE MIEJSKIEJ KOŚCIAN. 6
1. Charakterystyka zjawiska. 6
2. Wyniki przeprowadzonych ankiet. 8
3. Niebieska Karta. 10
4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Kościan. 12
5. Grupy Robocze. 13
IV. ZADANIA GMINY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE. 14
V. CELE PROGRAMU. 15
VI. ADRESACI PROGRAMU. 19
VII. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE POMOC W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY. 19
VIII. OCZEKIWANE REZULTATY. 20
IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU. 20
XI. PODSUMOWANIE. 21

I. WSTĘP.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy jej członkami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Bardzo często pojawia się zjawisko przemocy.

Przemoc w rodzinie to jednorazowe, albo powtarzające się umyślne działanie, bądź zaniechanie działań, naruszające prawa, albo dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty zdrowia lub życia, naruszające godność osobistą, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie), (Dz.U. z 2015 r., poz. 1390).

Przemoc doznana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe. Szczególnie dramatyczne skutki przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona w ich psychice nieodwracalne zmiany, które mogą negatywnie wpłynąć na ich dorosłe życie.

Przemoc może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie.

Uznając wysoką szkodliwość społeczną zjawiska podjęto działania na rzecz zapobiegania przemocy i podnoszenia świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. Działaniom tym nadano ramy prawne, podnosząc tym samym rangę zadań realizowanych przez instytucje rządowe, samorządowe i pozarządowe.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowi, „ że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne maja obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie praw i wolności…”

Realizując postanowienia ustawy gmina ma obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, nakierowanego na zmniejszanie skali zjawiska, zwiększanie dostępności do profesjonalnej i skutecznej ochrony ofiar przemocy i edukację społeczeństwa w zakresie wiedzy o problemie i zmianie sposobu pojmowania zjawiska przemocy w rodzinie. Jednym z instrumentów budowania systemu jest opracowanie gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

„Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Kościan na lata 2016 – 2025" powstał w oparciu o analizę stanu wiedzy instytucji zajmujących się zawodowo zjawiskiem przemocy w rodzinie oraz diagnozę zjawiska przemocy, sporządzoną na podstawie badań ankietowych i konsultacji społecznych. Okres opracowania jest spójny ze „Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016 – 2025".

Głównym celem „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016 – 2025" jest ograniczenie na terenie miasta Kościana rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie. Zadania określone w Programie mają charakter wielokierunkowy, dotyczą w szczególności profilaktyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pomocy osobom dotkniętym przemocą.

Program wskazuje założenia i adresatów działań, realizatorów, przewidywane efekty oraz jego wdrażanie i monitoring. Ujmuje także przepisy prawne i podstawy teoretyczne zjawiska przemocy w rodzinie.

II. REGULACJE PRAWNE.

W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w rozdziale II: „Wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela", określone zostały zasady zapewniające jego nietykalność osobistą oraz cielesną. Art. 72 ustawy zasadniczej stanowi, iż: „Rzeczypospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją".

„Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016 – 2025" jest realizacją art.6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o

przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390). Zgodnie z tym artykułem zadaniem własnym gminy jest opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Ponadto „Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016 – 2025" znajduje umocowanie m.in. w takich aktach prawnych i uregulowaniach jak:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1286 ze zm.),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta" (Dz. U. Nr 209, poz. 1245),
- umowa partnerska o współpracy z dnia 01 września 2011 r. zawarta pomiędzy Gminą Miejską Kościan a instytucjami, o których mowa w art. 9a ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r., poz. 149 ze zm.).

W 2014 roku uchwalony został „Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020". W dokumencie tym określone zostały cele Programu. Za cel główny uznano: *Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce*. Ponadto wskazane zostały 4 cele szczegółowe, które mają wspomóc realizację celu głównego:

Cel 1: zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel 2: zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel 3: zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel 4: zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

W przedmiotowym dokumencie określone zostały również cztery podstawowe obszary, zawierające kierunki działań:

I. Profilaktyka i edukacja społeczna.
II. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
III. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie.
IV. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

„Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016 – 2025" jest zgodny z wyżej wymienionymi ustawami oraz dokumentami.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE MIEJSKIEJ KOŚCIAN.

1. Charakterystyka zjawiska.

Termin przemoc, zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jest definiowany jako: „jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności te narażające osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą".

Wyróżnia się różne rodzaje przemocy, z których każda ma określone wyznaczniki. Występuje tu jednocześnie wiele elementów wspólnych, ponieważ każda forma przemocy powoduje ból czy cierpienie, fizyczne lub psychiczne, jest intencjonalnym naruszeniem praw i dóbr osobistych.

Rodzaje przemocy:

1) fizyczna – działania z użyciem siły mające na celu zadanie ofierze bólu fizycznego, najbardziej widoczny rodzaj przemocy,
2) seksualna – zachowanie zmuszające ofiarę po podjęcia niechcianych zachowań seksualnych,

3) psychiczna – działania mające na celu umniejszenie poczucia własnej wartości ofiary poprzez groźby, wyzwiska, szantaż, stałą krytykę, stosowanie kontroli, wzbudzanie ciągłego strachu, często niespostrzegana ze względu na brak widocznych śladów,
4) ekonomiczna – zachowania uzależniające ekonomicznie ofiary od sprawcy, np.: ograniczanie dostępu do wspólnych środków, odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny,
5) zaniedbanie – ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych ofiary, narażanie na głód, niewystarczające warunki bytowe, brak opieki.

Często sprawcy przemocy, chcąc uzyskać pełną kontrolę nad swoimi ofiarami, stosują różne jej formy. Może przyczynić się to do wywołania trwałych negatywnych skutków psychicznych u ofiary. Odpowiedzialność za stosowanie przemocy leży zawsze po stronie sprawcy.

Cykle przemocy:

1) cykl narastania napięcia,
2) faza ostrej przemocy,
3) faza skruchy, „miesiąca miodowego".

W pierwszej fazie narastają sytuacje konfliktowe, których konsekwencją jest wzrost napięcia. W fazie drugiej sprawca dokonuje agresji na swoich ofiarach. Faza trzecia to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca próbuje załagodzić sytuację przeprosinami i obietnicą poprawy, następuje czasowa zmiana jego zachowania.

Typy przemocy:

1) gdzie sprawcą jest osoba dorosła – przemoc wobec partnerki/a lub dziecka,
2) gdzie sprawcą jest dziecko – przemoc wobec rodziców lub rodzeństwa,
3) gdzie sprawcą może być zarówno osoba dorosła jak i dziecko – przemoc wobec osób w podeszłym wieku.

Ofiarami przemocy domowej są zwykle kobiety i dzieci, chociaż pojawia się także przemoc wobec mężczyzn, osób starszych i niepełnosprawnych. Jest to problem występujący niezależnie od kontekstu regionalnego, społecznego czy materialnego. Dotyczy osób z różnych środowisk, niezależnie od miejsca zamieszkania czy statusu społecznego, dlatego też tak ważne jest wypracowanie uniwersalnego standardu wsparcia osób, które doświadczają przemocy, adekwatnie do kształtowania się rzeczywistości społecznej.

Zjawisko przemocy w rodzinie jest powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, toteż ich rozwiązanie jest wspólnym interesem różnych instytucji i organizacji, m.in.: służby zdrowia, pomocy społecznej, organów ścigania, placówek oświatowych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń. Mają one do czynienia z różnymi aspektami tego samego zjawiska, dlatego niezbędna jest integracja działań zwiększających jakość wsparcia społecznego w obszarze pomocy wewnątrzrodzinnej. Dopiero połączenie wysiłków i zasobów daje szansę stworzenia jednolitej strategii pomocy i podniesienie skuteczności jej udzielania.

Tabela 1. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną finansową w Gminie Miejskiej Kościan ze względu na przemoc w rodzinie

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Przemoc w rodzinie	10	11	1	13	34	58

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Kościan

Według danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Kościan, liczba rodzin, którym udzielono pomocy finansowej z powodu przemocy w rodzinie w latach 2009 - 2014 charakteryzowała się tendencją wzrostową wyłączając rok 2011, w którym jedynie jednej rodzinie udzielono wsparcia z tego tytułu. W 2009 roku pomocą objętych zostało 10 rodzin, natomiast w 2014 roku aż 58 rodzin.

2. *Wyniki przeprowadzonych ankiet.*

W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Kościan przeprowadzono badanie ankietowe (kwestionariusz ankietowy), w wyniku którego łącznie przeprowadzono 282 ankiety. Badanie skierowane zostało do grup zawodowych ściśle współpracujących z dziećmi oraz rodzinami. Ankiety przeprowadzono w instytucjach zlokalizowanych w Kościanie, tj.: w czterech Zespołach Szkół oraz w Liceum Ogólnokształcącym, czterech samorządowych przedszkolach, Prokuraturze Rejonowej, Sądzie Rejonowym, Komendzie Powiatowej Policji, Ośrodku Pomocy Społecznej, Samodzielnym Publicznym Zespole

Opieki Zdrowotnej, Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Przychodnia Medycyny Rodzinnej Zdrowie.

Do ważniejszych wniosków, które nasuwają się w wyniku dokonanej analizy ankiet, zaliczyć należy:

- niewystarczająca wiedza specjalistów-grup zawodowych ściśle współpracujących z dziećmi oraz rodzinami czym jest przemoc, jakie są rodzaje przemocy. Wszyscy ankietowani byli zgodni, że przemocą jest użycie siły, zadanie bólu fizycznego, bicie. Co do innych form przemocy - seksualnej, psychicznej czy ekonomicznej odsetek uznawania ich jako przemocy kształtował się różnie, m.in. 96% ankietowanych uznało za przemoc zmuszanie do podjęcia niechcianych czynności seksualnych; 90% respondentów uważało, że przemocą jest umniejszanie poczucia własnej wartości, poniżanie, zaś zaledwie 48% uważało, że brak opieki jest przemocą,
- wśród respondentów, którzy spotkali się z przemocą, najczęstszą formą przemocy była przemoc fizyczna oraz psychiczna,
- najczęstszymi ofiarami przemocy są kobiety (matki, żony) oraz dzieci. Natomiast najczęstszymi sprawcami są mężczyźni (ojciec, mąż, konkubent),
- o przemocy ankietowani najczęściej dowiadywali się od pokrzywdzonych osób lub sami zauważali istniejący problem,
- respondenci, którzy spotkali się ze zjawiskiem przemocy w rodzinie nie byli obojętni na zaistniałą sytuację. 87% osób, które miały do czynienia z problemem przemocy w rodzinie deklaruje, iż podjęło odpowiednie działania, zaś 90% osób, które nie spotkały się ze zjawiskiem przemocy twierdzi, że udzieliłoby pomocy, gdyby taka sytuacja zaistniała,
- istnieje wiele utrudnień, uniemożliwiających pomoc rodzinom dotkniętym problemem przemocy. Jednym z głównych problemów jest opór i niechęć ze strony ofiary, trudny kontakt z rodziną ofiary, a także brak współpracy ze strony sprawcy,
- większość osób ankietowanych pozytywnie ocenia dostępność oraz jakość oferty szkoleniowej z zakresu przeciwdziałania przemocy. Jednakże wiele osób wskazuje również na brak takiej oferty,
- wielu ankietowanych wywodzących się z grup zawodowych ściśle współpracujących z dziećmi oraz rodzinami, nie spotkało się z procedurą „Niebieska Karta”, a także nie wie czym ona jest,

- zdaniem respondentów najczęstszym powodem niewdrażania procedury „Niebieska Karta” jest wstyd ofiar przed otoczeniem, rodziną, sąsiadami; lęk ofiar przed konsekwencjami ze strony osób stosujących przemoc (boją się, że sprawca się zemści),
- osoby, które spotkały się z procedurą „Niebieska Karta” oceniają ją pozytywnie,
- najwięcej ankietowanych uważa, że należy prowadzić akcje, kampanie społeczne, informujące o formach przemocy. Ankietowani prezentują stanowisko, że rodziny dotknięte problemem przemocy w rodzinie powinny otrzymywać wsparcie ze strony psychologa.

Szczegółowe opracowanie ankiet przeprowadzonych na potrzeby Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016 – 2025 zawiera załącznik do niniejszego Programu.

3. Niebieska Karta.

„Niebieska Karta” to procedura; ogół czynności podejmowanych w sytuacji podejrzenia istnienia przemocy w rodzinie. Podmiotami uprawnionymi do wszczynania procedury „Niebieska Karta” są przedstawiciele: policji, pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Wyszczególniony katalog podmiotów wskazanych jako uprawnione do wszczęcia procedury oznacza, że przedstawiciele innych podmiotów pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie (np. kuratorzy, organizacje pozarządowe, prokuratorzy) nie mają możliwości uruchamiania tej procedury.

Wszczęcie procedury „Niebieska Karta” nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

Tabela 2. Liczba założonych „Niebieskich Kart” w Gminie Miejskiej Kościan

Wszczęcie procedury "Niebieska Karta"	2011	2012	2013	2014	I półrocze 2015
Ogółem	2	35	60	77	29
Założone przez:					
Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie	1	8	9	7	1

Komendę Powiatową Policji w Kościanie	1	21	49	66	28
Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowym w Kościanie	0	0	0	0	0
placówki oświatowe	0	4	1	3	0
placówki służby zdrowia	0	2	1	1	0

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Kościan

W latach 2011 – 2014 liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta" wzrastała. Tendencje wzrostową zaobserwowano także w I półroczu 2015 r.

W 2014 roku, najwięcej, bo 85,7% „Niebieskich Kart" zostało założonych przez Komendę Powiatową Policji w Kościanie, natomiast 9,1% procedur zostało wszczętych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie. Tylko 3 Karty zostały założone przez placówki oświatowe, natomiast przez placówki służby zdrowia 1.

Poniższa tabela prezentuje liczbę ofiar oraz sprawców przemocy w Gminie Miejskiej Kościan.

Tabela 3. Ofiary i sprawcy przemocy w Gminie Miejskiej Kościan

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	I półrocze 2015
Ofiary przemocy, w tym:	4	54	78	64	39
kobiety	3	29	56	53	28
mężczyźni	1	3	6	5	3
dzieci	0	22	16	6	8
Sprawcy przemocy, w tym:	2	33	60	62	29
kobiety	0	2	5	4	1
mężczyźni	2	31	55	58	28

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Kościan

W latach 2011 – 2013 obserwuje się wzrost ofiar przemocy domowej. Największy wskaźnik pokrzywdzonych odnotowano w 2013 r., łącznie 78 osób, w tym 56 kobiet, 16 dzieci i 6 mężczyzn. W kolejnym 2014 roku liczba ofiar przemocy nieco zmniejszyła się i spadła do 64 osób (- 14 osób). Podobnie jak w poprzednich latach, w 2014 r. wśród ofiar dominowały kobiety

(53), zaś spadła liczba pokrzywdzonych przemocą dzieci (z 16 do 6). Niemniej już w I półroczu 2015 roku odnotowano dość znaczną liczbę ofiar przemocy – 39 osób, w tym 8 dzieci.

Od 2011 do 2014 roku stale wzrasta liczba sprawców przemocy w rodzinach. Największy wskaźnik odnotowano w 2014 roku – 62 sprawców, wśród których 93,5% stanowili mężczyźni, zaś 6,5% to kobiety.

Powyższe dane wskazują, że w znacznym stopniu sprawcami przemocy są mężczyźni, zaś ofiarami przemocy domowej kobiety oraz dzieci.

4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Kościan.

W Gminie Miejskiej Kościan funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Główne cele i zadania Zespołu to:

- koordynowanie zadań w ramach procedury „Niebieska Karta" poprzez powołanie Grup Roboczych, pracujących na rzecz rodzin dotkniętych przemocą,
- rozwiązywanie problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie, oparte na współpracy profesjonalnych służb i instytucji zajmujących się problemem przemocy,
- zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz inicjowanie i wspieranie działań profilaktyczno -edukacyjnych na terenie miasta Kościana.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzą:

- przedstawiciele Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie,
- przedstawiciel Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- przedstawiciel Komendy Powiatowej Policji w Kościanie,
- pedagog placówki oświatowej w Kościanie,
- kurator sądowy Sądu Rejonowego w Kościanie,
- prokurator Prokuratury Rejonowej w Kościanie,
- przedstawiciel Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kościanie,
- przedstawiciel Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Kościanie.

5. *Grupy Robocze.*

Celem i zadaniem Grup Roboczych działających w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego jest rozwiązywanie problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W szczególności zadania te obejmują:

- rozpoznanie indywidualnej sytuacji ofiar i zdiagnozowanie stopnia zagrożenia,
- określenie potrzeb ofiar przemocy i udzielenie informacji na temat pomocy,
- motywowanie ofiar oraz sprawców przemocy do udziału w terapii,
- informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy.

W szczególnych przypadkach informowanie policji lub prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa oraz powiadamianie sądu o sytuacji dziecka w rodzinie.

W skład Grup Roboczych wchodzą m.in. przedstawiciele Ośrodka Pomocy Społecznej, służby zdrowia, placówek oświatowych, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendy Powiatowej Policji, Sądu (kuratorzy sądowi)

Przedstawiciele instytucji, wchodzących w skład Grup Roboczych, w ramach kompetencji tych jednostek prowadzą następujące działania:

- **Ośrodek Pomocy Społecznej**:
    - praca socjalna z rodziną,
    - praca ze środowiskiem lokalnym,
    - wsparcie asystenta rodziny,
    - wsparcie specjalistów (prawnik, psycholog, pedagog, terapeuta uzależnień),
    - pomoc finansowa,
    - bezpłatne posiłki w szkołach i przedszkolach, bony żywnościowe, paczki żywnościowe,
    - odzież.
- **Służba Zdrowia:**
    - grupy wsparcia,
    - konsultacje medyczno-psychiatryczne,
    - bezpłatne badanie lekarskie,
    - wydawanie zaświadczeń o przyczynach uszkodzenia ciała.

- **Oświata:**
    - pomoc psychologiczno – pedagogiczna,
    - edukacja rodziców.
- **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie:**
    - interwencja kryzysowa.
- **Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**:
    - motywowanie do podjęcia terapii,
    - kierowanie spraw do sądu o zobowiązanie do leczenia uzależnień.
- **Komenda Powiatowa Policji:**
    - monitoring bezpieczeństwa,
    - wszczęcie postępowania przygotowawczego,
    - rozmowy interwencyjno-pouczające.

IV. ZADANIA GMINY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.

Zadania własne gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie określa art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390). Głównym zadaniem gminy jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

V. CELE PROGRAMU.

Celem głównym Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016 – 2025 jest:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona i wsparcie jej ofiar oraz efektywna terapia sprawców przemocy.

Cel główny jest możliwy do osiągnięcia, dzięki realizacji celów szczegółowych i zadań, zaprezentowanych w poniższej tabeli:

Tabela 4. Cele szczegółowe, zadania oraz realizatorzy

Cel szczegółowy 1: Zapewnienie skutecznej i profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy	
Zadania	**Realizatorzy**
1.1. Zwiększenie dostępności do pomocy specjalistów.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
1.2. Tworzenie grup wsparcia.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, służba zdrowia
1.3. Zapewnienie schronienia ofiarom przemocy.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
1.4. Wsparcie materialne ofiar przemocy	Ośrodek Pomocy Społecznej

1.5. Informowanie o miejscach i instytucjach udzielających pomocy ofiarom przemocy.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, służba zdrowia, placówki oświatowe, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
1.6. Monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych problemem przemocy.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, służba zdrowia, placówki oświatowe, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Cel szczegółowy 2: Zmiana postaw społecznych, uwrażliwienie na temat zjawiska przemocy	
2.1. Prowadzenie kampanii społecznych uświadamiających konieczność reagowania na przemoc.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, placówki oświatowe, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

2.2. Informowanie o instytucjach udzielających wsparcia i pomocy oraz przeciwdziałających przemocy w rodzinie.	Urząd Miejski Kościana, Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komenda Powiatowa Policji, służba zdrowia, placówki oświatowe
2.3. Podnoszenie wiedzy nauczycieli i pracowników służby zdrowia w zakresie diagnozowania przemocy w rodzinie.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, służba zdrowia, placówki oświatowe
2.4. Działania edukacyjne w szkołach, promowanie postaw nieagresywnych.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, placówki oświatowe, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Cel szczegółowy 3: Sprawne diagnozowanie zjawiska przemocy	
3.1. Szkolenia w zakresie wprowadzania procedury „Niebieska Karta”	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, służba zdrowia, placówki oświatowe, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

3.2. Podnoszenie kwalifikacji kadr zajmujących się problemem przemocy w rodzinie - szkolenia.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3.3. Uwrażliwienie pracowników instytucji publicznych na występowanie przemocy w rodzinie.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, służba zdrowia, placówki oświatowe, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3.4. Współpraca różnych instytucji w sytuacji podejrzenia występowania przemocy w rodzinie.	Urząd Miejski Kościana, Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komenda Powiatowa Policji, służba zdrowia, placówki oświatowe
Cel szczegółowy 4: Oddziaływanie na sprawców przemocy	
4.1. Programy korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
4.2. Organizowanie grup wsparcia dla sprawców przemocy	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

4.3. Izolowanie sprawców przemocy	Komenda Powiatowa Policji, Sąd
4.4. Edukacja na temat metod radzenia sobie ze złością i agresją	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia.

Źródło: Opracowanie własne

VI. ADRESACI PROGRAMU.

Adresatami „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar w Gminie Miejskiej Kościan" są mieszkańcy Miasta, w szczególności rodziny dotknięte problemem przemocy. Ponadto program skierowany jest do przedstawicieli instytucji publicznych oraz służb pracujących z osobami dotkniętymi przemocą lub nią zagrożonymi.

VII. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE POMOC W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY.

W Gminie Miejskiej Kościan funkcjonuje wiele podmiotów i organizacji, świadczących pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy. Należą do nich między innymi:

1) Urząd Miejski Kościana,
2) Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie,
3) Komenda Powiatowa Policji,
4) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
5) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
6) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
7) służba zdrowia,
8) placówki oświatowe,
9) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kościanie,
10) parafie oraz związki wyznaniowe,

11) Sąd Rejonowy w Kościanie,
12) kuratorzy sądowi,
13) kościoły,
14) media.

VIII. OCZEKIWANE REZULTATY.

1. **Znaczna redukcja zjawiska przemocy w rodzinie.**
2. **Zmniejszenie poczucia bezradności ofiar przemocy.**
3. **Zwiększenie skuteczności działań instytucji i organizacji pomagających rodzinom.**
4. **Uwrażliwienie społeczeństwa na zjawisko przemocy.**
5. **Zwiększenie wiedzy instytucji w zakresie wykrywania przemocy.**
6. **Zwiększenie świadomości na temat „Niebieskich Kart".**
7. **Poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych problemem przemocy.**

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.

„Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016 – 2025" finansowany będzie z następujących źródeł:

- środki własne Gminy Miejskiej Kościan,
- dotacje z budżetu państwa,
- środki pozabudżetowe,
- środki z Unii Europejskiej.

X. WDRAŻANIE I MONITORING.

Jednostką odpowiedzialną za wdrażanie oraz monitorowanie „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016 – 2025" jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie, a także Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Kościan.

Monitoring umożliwi ocenę stopnia i celowości realizacji założeń Programu, polegał będzie miedzy innymi na zbieraniu i analizowaniu danych ilościowych i jakościowych obrazujących zjawisko przemocy na terenie gminy.

W procesie monitoringu badana będzie zgodność realizowanych projektów z wyznaczonymi celami i zadaniami. Analiza danych pozyskanych od podmiotów realizujących zadania umożliwi weryfikację założonych celów.

XI. PODSUMOWANIE.

„Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016 – 2025" zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań, a także otwartość na propozycje nowych rozwiązań. Realizacja celów i zadań ujętych w niniejszym Programie wymaga zintegrowanego działania wielu instytucji i organizacji, stąd wdrażany będzie on we współpracy z lokalnymi instytucjami, placówkami, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami zajmującymi się problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Załącznik nr 1

do „Programu Przeciwdziałania Przemocy

w Rodzinie i Ochrony Ofiar w

Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016 – 2025”.

OPRACOWANIE ANKIET PRZEPROWADZONYCH NA POTRZEBY PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR W GMINIE MIEJSKIEJ KOŚCIAN NA LATA 2016 – 2025.

Badanie przeprowadzone zostało w celu zdiagnozowania zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Kościan. Łącznie przeprowadzono 282 wywiady ankietowe. W badaniu wykorzystano formę kwestionariusza papierowego. Badanie było skierowane do grup zawodowych ściśle współpracujących z dziećmi oraz rodzinami. Ankiety przeprowadzono w następujących instytucjach:

- Szkoły:
  - Zespół Szkół nr 1,
  - Zespół Szkół nr 2,
  - Zespół Szkół nr 3,
  - Zespół Szkół nr 4,
  - I Liceum Ogólnokształcące.
- Przedszkola:
  - Samorządowe Przedszkole nr 1,
  - Samorządowe Przedszkole nr 2,
  - Samorządowe Przedszkole nr 3,
  - Samorządowe Przedszkole nr 4.
- Prokuratura Rejonowa,

- Sąd Rejonowy,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Medycyny Rodzinnej Zdrowie.

Celem pierwszego pytania było zbadanie czy grupa specjalistów posiada dostateczną wiedzę na temat: czym jest przemoc? W badaniu ankietowym wskazano na cztery formy przemocy:

- przemoc fizyczną – przejawami jest bicie, pozostawiające ślady na ciele oraz rany, przemocą fizyczną jest także szarpanie, popychanie, ciągnięcie za różne części ciała, spoliczkowanie,
- przemoc seksualną – zmuszanie do niechcianych zachowań seksualnych,
- przemoc psychiczną – przejawia się jako zastraszanie, groźby, wyzwiska, poniżanie, wyśmiewanie, wywoływanie poczucia winy,
- przemoc ekonomiczna – ograniczenie dostępu do pieniędzy.

W ankiecie zamieszczone zostały również pytania dotyczące Niebieskiej Karty. Miały one na celu wskazanie znajomości tej procedury oraz ocenę jej funkcjonowania.

Wykres 1. Co według Pana/Pani jest przemocą?

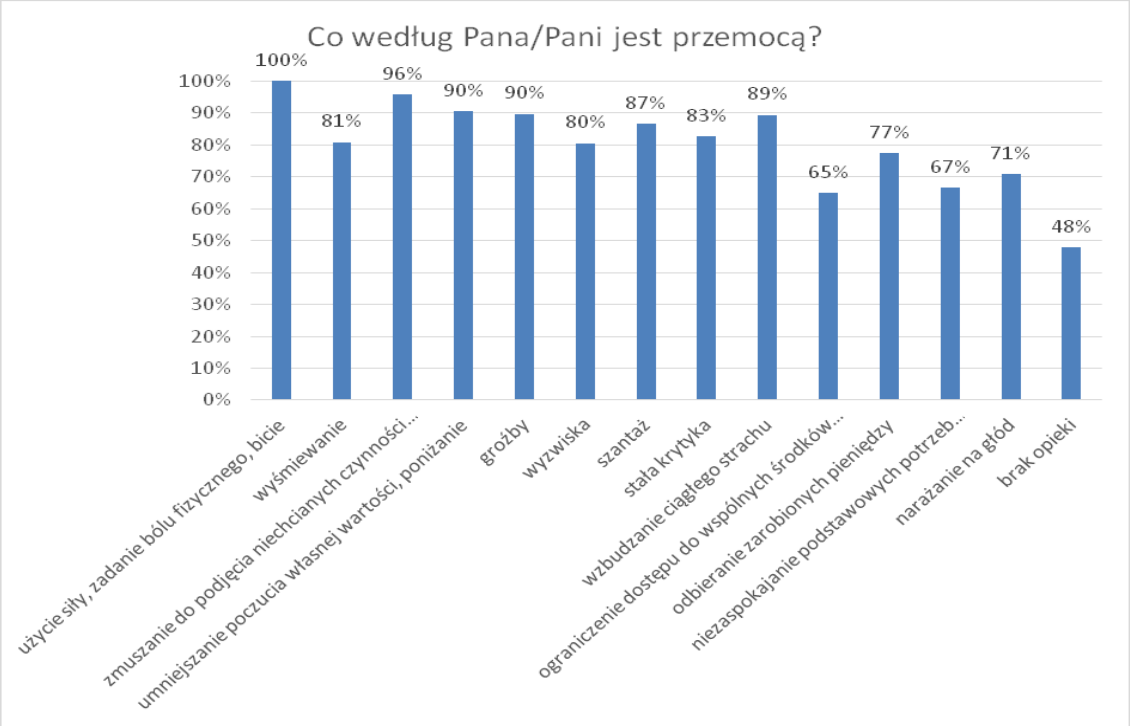

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzone badania ankietowego

Pytanie pierwsze dotyczyło określenia, co według respondenta jest przemocą. Należy wskazać, iż wszystkie wymienione odpowiedzi są różnymi formami przemocy. Wszyscy ankietowani wskazali, iż przemocą jest użycie siły, zadanie bólu fizycznego oraz bicie Według 96% osób przemoc to także zmuszanie do podjęcia niechcianych czynności seksualnych. 90% respondentów uważa, iż przemocą jest również umniejszanie poczucia własnej wartości, poniżanie. Tylko 65% ankietowanych wskazało, iż ograniczenie dostępu do wspólnych środków finansowych jest przemocą. Zaledwie 48% respondentów uważa, iż brak opieki jest przemocą.

Pytanie 2 dotyczyło wskazania, czy ankietowany spotkał się z przemocą w trakcie wykonywania zawodu, a jeśli tak to w jakiej formie. Jeżeli w pytaniu drugim dotyczącym różnych rodzajów przemocy respondent zaznaczył, iż nie spotkał się z żadnym rodzajem przemocy, poproszony został o przejście do pytania 10.

Wykres 2. Czy w trakcie wykonywania swojego zawodu spotkał/a się Pan/Pani z problemem przemocy fizycznej w rodzinie?

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzone badania ankietowego

W trakcie wykonywania swojego zawodu, z problemem przemocy fizycznej w rodzinie spotkało się 46% ankietowanych. 54% respondentów stwierdziło, iż nie miało do czynienia z przemocą fizyczną w rodzinie. 11% ankietowanych spotkało się z problemem przemocy fizycznej raz, dwa razy 4%, wiele razy 11%. Najwięcej, bo aż 20% osób uczestniczących w badaniu, miało do czynienia z problemem przemocy fizycznej kilka razy.

Wykres 3. Czy w trakcie wykonywania swojego zawodu spotkał/a się Pan/Pani z problemem przemocy seksualnej w rodzinie?

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzone badania ankietowego

86% ankietowanych nie spotkało się z problemem przemocy seksualnej w rodzinie w trakcie wykonywania swojego zawodu. Wśród osób, które zadeklarowały, iż miały styczność z tym problemem, 7% odpowiedziało, iż zetknęły się one z tym problemem raz. 3% odpowiadających wiele razy spotkało się z problemem przemocy seksualnej w rodzinie. Natomiast po 2 procent respondentów miało kontakt z problemem przemocy seksualnej w rodzinie dwa razy oraz wiele razy.

Wykres 4. Czy w trakcie wykonywania swojego zawodu spotkał/a się Pan/Pani z problemem przemocy psychicznej w rodzinie?

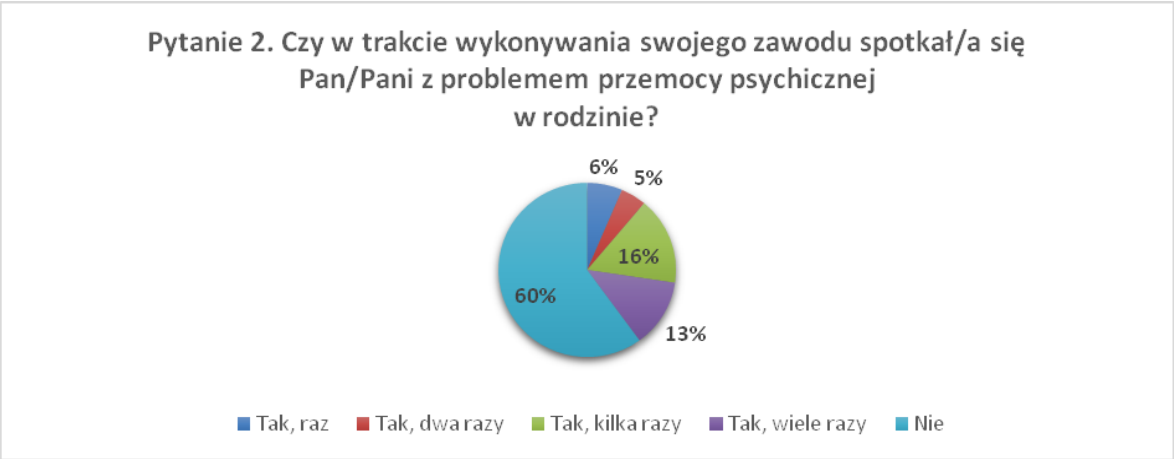

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzone badania ankietowego

W trakcie wykonywania swojego zawodu z problemem przemocy psychicznej w rodzinie spotkało się 40% ankietowanych. 16% osób odpowiedziało, iż miało do czynienia z przemocą psychiczną w rodzinie kilka razy, natomiast 13% wiele razy. 6% ankietowanych zadeklarowało, iż spotkało się z problemem przemocy psychicznej raz, a 5% dwa razy.

Wykres 5. Czy w trakcie wykonywania swojego zawodu spotkał/a się Pan/Pani z problemem przemocy psychicznej w rodzinie?

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzone badania ankietowego

80% ankietowanych odpowiedziało, że nie miało do czynienia z problemem przemocy ekonomicznej w rodzinie. W trakcie wykonywania swojego zawodu 9% respondentów spotkało się z przemocą ekonomiczną kilka razy. Po 4% osób wskazało, iż zetknęło się z tym problemem raz lub wiele razy. Natomiast dwa razy z problemem przemocy ekonomicznej w rodzinie miało do czynienia 3% ankietowanych.

Wykres 6. Kto najczęściej był ofiarą przemocy w przypadkach, z którymi Pan/Pani zetknął/ęła się?

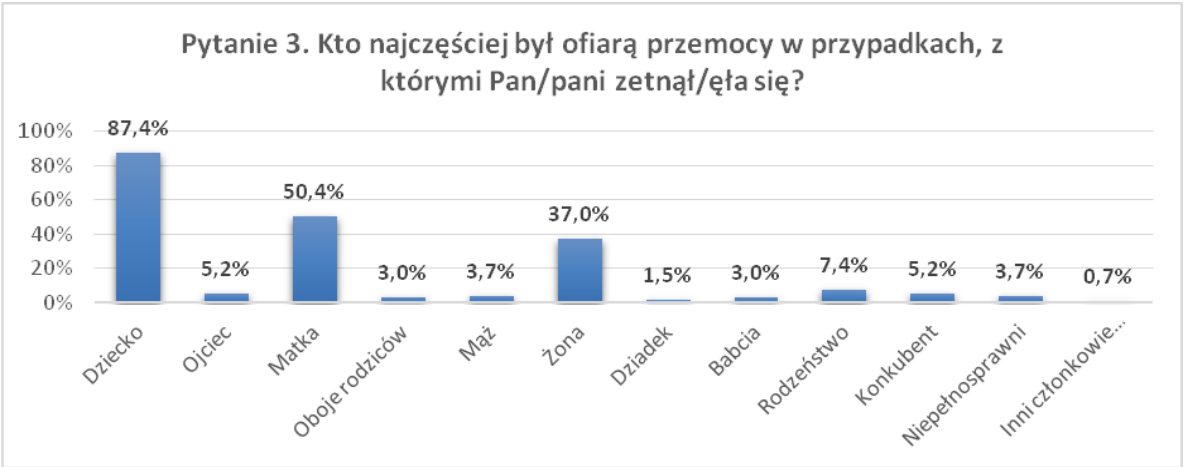

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzone badania ankietowego

Według ankietowanych najczęstszą ofiarą przemocy w sytuacjach, z którymi zetknęli się było dziecko. Odpowiedź tę wskazało 87,4% ankietowanych osób. 50,4% respondentów zaznaczyło, iż ofiarą przemocy była matka, a 37% respondentów, że żona.

Wykres 7. Kto najczęściej był sprawcą przemocy w przypadkach, z którymi Pan/Pani zetknął/ęła się?

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzone badania ankietowego

Powyższy wykres prezentuje odpowiedzi na pytanie, kto był sprawcą przemocy w przypadkach, z którymi ankietowani zetknęli się. Najczęściej jako sprawca wskazywany został ojciec. Odpowiedź tę zaznaczyło 72,6% ankietowanych. Według 35,6% respondentów sprawcą był mąż, natomiast 27,4% osób wskazało matkę, a 23,7% ankietowanych konkubenta.

Wykres 8. W jaki sposób dowiedział się Pan/Pani o stosowaniu przemocy w przypadkach, z którymi Pan/Pani zetknął/ęła się?

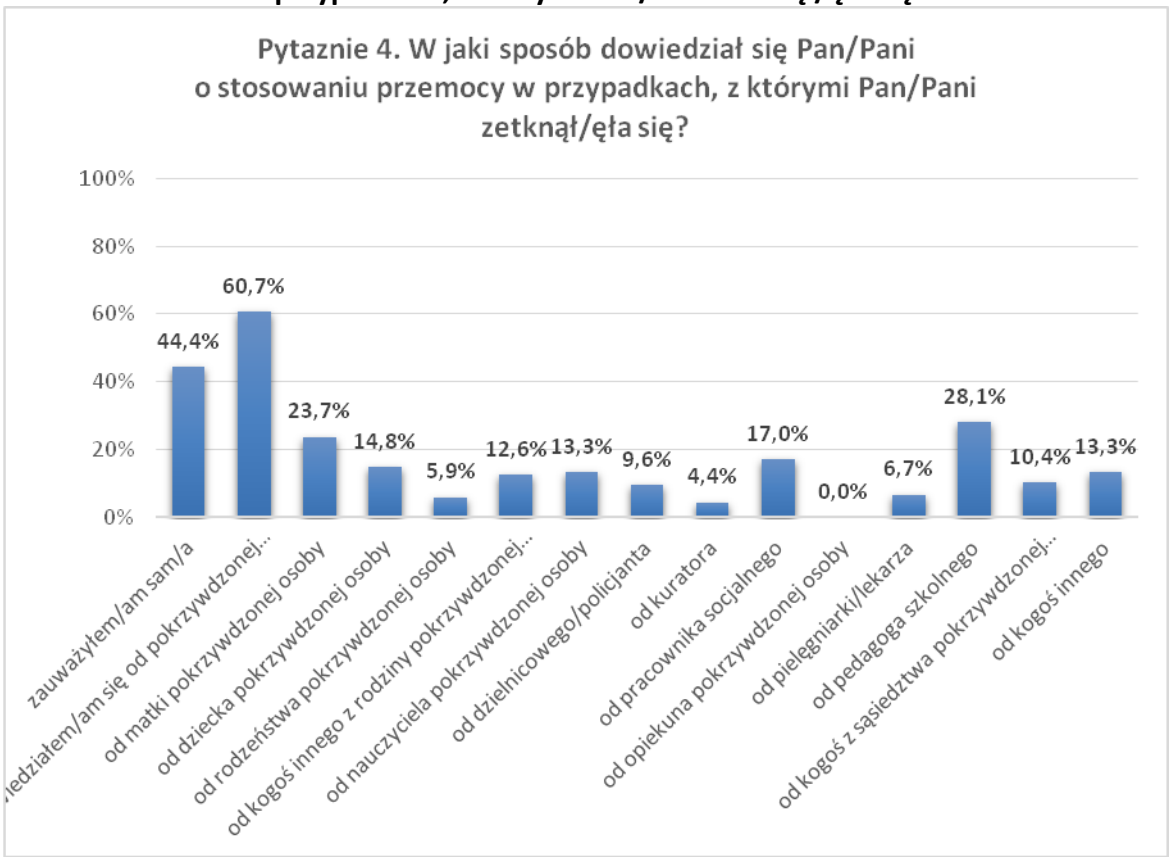

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzone badania ankietowego

Osoby, które spotkały się z problemem przemocy w rodzinie odpowiedziały na pytanie: w jaki sposób dowiedziały się o stosowaniu przemocy? 60,7% osób wskazało, iż dowiedziały się one o tym bezpośrednio od pokrzywdzonej osoby. 44,4% ankietowanych samodzielnie zauważyło problem. 28,1% respondentów dowiedziało się o istnieniu problemu od pedagoga szkolnego, a 23,7% od matki pokrzywdzonej osoby.

Wykres 9. Czy w sytuacji przemocy w rodzinie podjął/ęła Pan/Pani odpowiednie działania?

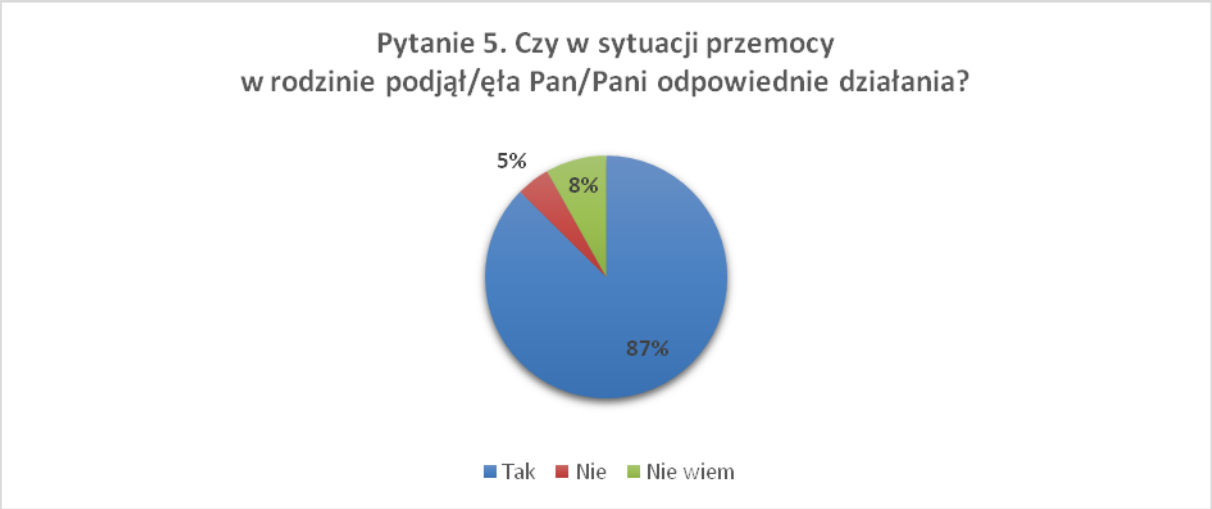

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzone badania ankietowego

Pytanie 5 dotyczyło określenia, czy osoby, które spotykały się z problemem przemocy w rodzinie, podjęły odpowiednie działania. 87% ankietowanych, mających do czynienia z przemocą, zadeklarowało, iż udzieliło pomocy. 8% osób odpowiedziało, iż nie wie czy udzieliło pomocy, natomiast 5% respondentów nie podjęło odpowiednich działań.

Wykres 10. Jak szybko działania zostały podjęte?

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzone badania ankietowego

Ponad połowa ankietowanych, którzy spotkali się z problemem przemocy, zadeklarowało, iż podjęło działania po upewnieniu się. 27% osób wskazało, iż udzieliło pomocy po pierwszym podejrzeniu przemocy. 19% respondentów odpowiedziało, ze trudno im powiedzieć jak szybko odpowiednie działania zostały podjęte. Natomiast 3% ankietowanych pomogło po tym, jak sprawa stała się znana.

Wykres 11. Czy podjęte przez Pana/Panią działania były skuteczne?

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzone badania ankietowego

Połowa wszystkich osób, które miały do czynienia z przemocą w rodzinie odpowiedziała, iż podjęte działania były skuteczne. 45% ankietowanych nie potrafi określić stopnia skuteczności. Natomiast 5% osób, które spotkały się z problemem przemocy wskazało, że działania przez nich podjęte nie były skuteczne.

Wykres 12. Z jakimi utrudnieniami spotkał/a się Pan/Pani przy udzielaniu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie?

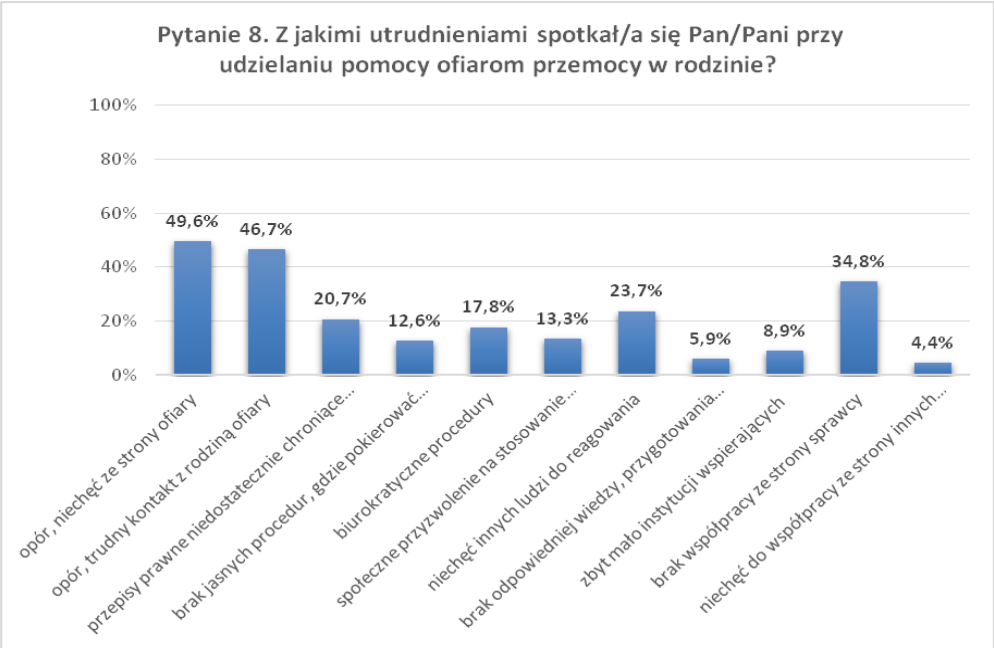

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzone badania ankietowego

Osoby, które udzieliły pomocy ofiarom przemocy w rodzinie wskazały, iż najczęściej spotykanym problemem był opór, niechęć ze strony ofiary. Odpowiedź tę zaznaczyło 49,6% ankietowanych. Jednymi z najczęściej udzielanych odpowiedzi były także: opór, trudny kontakt z rodziną ofiary (46,7% respondentów), a także brak współpracy ze strony sprawcy (34,8% respondentów). Ponadto 4 osoby wskazały inne problemy. Wymienione dodatkowe problemy to: trudny kontakt ze sprawcą, brak utrudnień, wycofywanie zeznań w sądzie przez ofiarę, krycie.

Wykres 13. Oceń dostępność oferty szkoleniowej z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

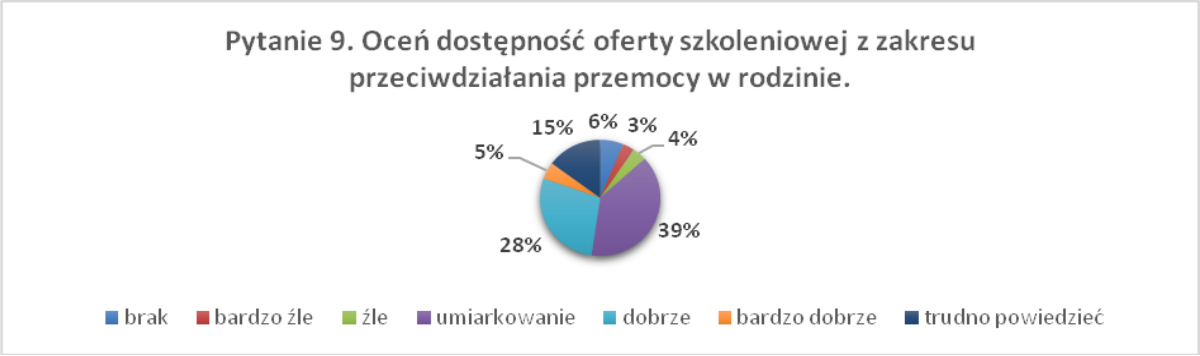

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzone badania ankietowego

Pytanie 9 dotyczyło dostępności i jakości oferty szkoleniowej z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 39% ankietowanych, którzy spotykali się z problemem przemocy w rodzinie wskazało, iż dostępność oferty szkoleniowej jest umiarkowana. 28% respondentów uznało, iż dostępność jest dobra. Problem braku oferty szkoleniowej wskazało 6% osób, odpowiadających na pytanie. 15% ankietowanych określiło, że trudno powiedzieć, jaka jest dostępność oferty.

Wykres 14. Oceń jakość oferty szkoleniowej z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

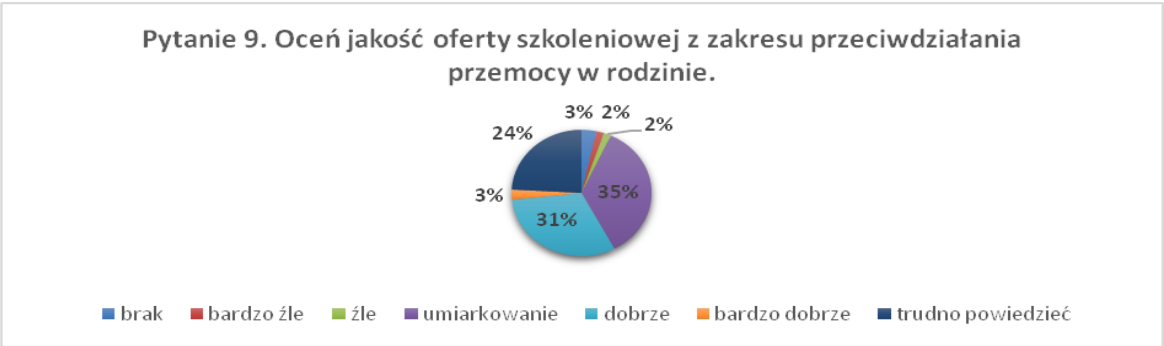

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzone badania ankietowego

35% osób spotykających się z problemem przemocy w rodzinie uznało, że jakość oferty szkoleniowej jest umiarkowana. Jako dobrą jakość oferty szkoleniowej wskazało 31% odpowiadających na pytanie. Ponadto 24% ankietowanych uznało, iż trudno ocenić jakość oferty.

Wykres 15. Czy w sytuacji przemocy w rodzinie podjąłby/ęłaby Pan/i odpowiednie działania?

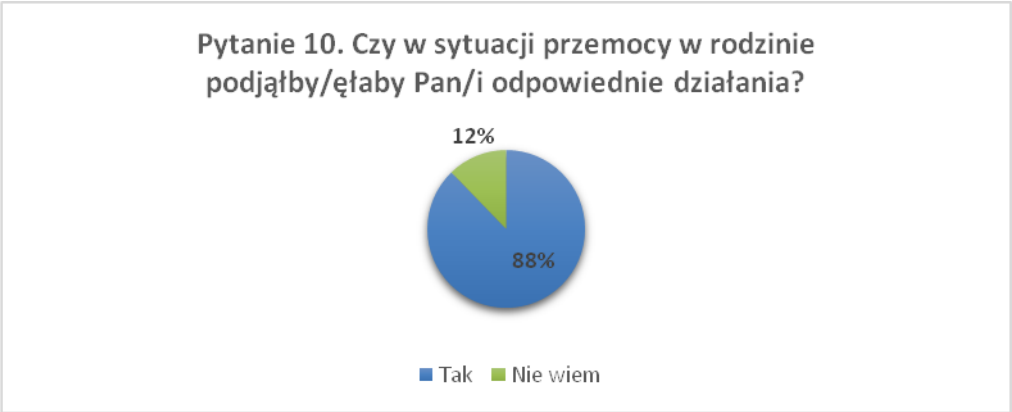

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzone badania ankietowego

Na pytanie 10 odpowiadały osoby, które nie spotkały się z żadnym rodzajem przemocy w rodzinie (147 osób). Pytanie miało wskazać, czy w sytuacji zetknięcia się z przemocą w rodzinie, zostałaby udzielona pomoc. 88% odpowiadających na pytanie uznało, że podjęłoby odpowiednie działania. 12% osób wskazało odpowiedź: nie wiem. Nikt z ankietowanych nie odpowiedział, że nie pomógłby ofiarom oraz sprawcom przemocy.

Pytania 11, 12, 13 dotyczyły procedury „Niebieska Karta". Jeśli ankietowany nie spotkał się z tą procedurą, mógł pominąć pytania 12 oraz 13.

Wykres 16. Czy spotkał/a się Pan/Pani z procedurą "Niebieska Karta"?

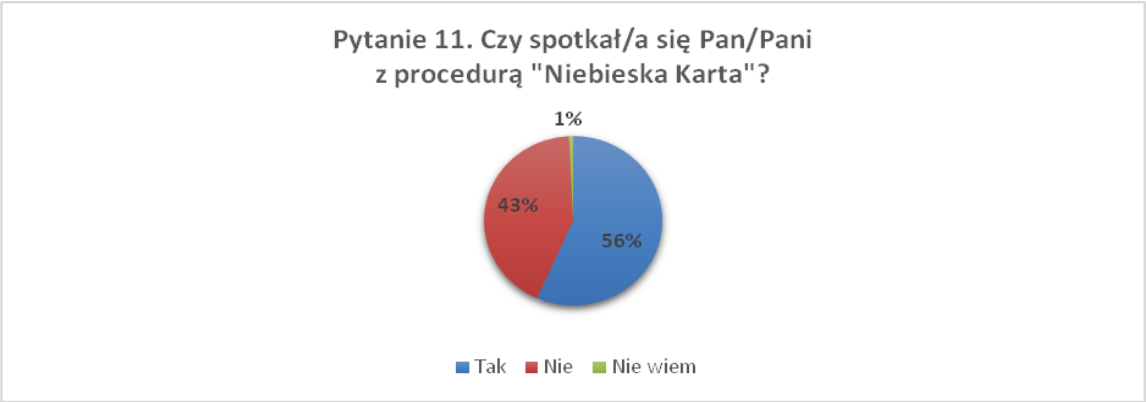

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzone badania ankietowego

56% respondentów spotkało się z procedurą „Niebieska Karta” (159 osób). Odpowiedzi „nie” udzieliło 43% ankietowanych (121 osób). Zaledwie 1% osób nie wie, czy spotkało się z tą procedurą.

Pytanie 12 dotyczyło wskazania powodów niewdrażania procedury „Niebieska Karta”. Było to pytanie otwarte. Odpowiedzi zaprezentowane zostały w poniższej tabeli.

Tabela 5. Dlaczego według Pana/Pani osoby spotykające się z przemocą w rodzinie nie wdrażają procedury "Niebieska Karta"?

Odpowiedź	Liczba odpowiedzi	Procent odpowiedzi
Wstyd przed innymi (np. rodzina, sąsiedzi).	50	31%
Strach przed konsekwencjami ze strony osoby stosującej przemoc, obawa przed zemstą sprawcy.	41	25,5%
Zbyt mało informacji na ten temat, nieznajomość procedur, brak świadomości, że działania są formą przemocy.	18	11,2%
Naiwnie wierzą, że sytuacja sama ulegnie poprawie; nadzieja, że sytuacja się zmieni i "będzie lepiej".	10	6,2%
Strach, brak odwagi, lęk.	8	5,0%
Brak wiary w skuteczność Niebieskiej Karty.	4	2,5%
Brak chęci ingerowania w czyjeś prywatne sprawy.	4	2,5%
Poczucie winy.	3	1,9%
Po pewnym czasie ofiary zaprzeczają przemocy, wycofują zeznania obciążające sprawcę.	3	1,9%
Brak zaufania, procedura Niebieskiej Karty nie idzie za ofiarą, zmiana miejsca zamieszkania.	2	1,2%
Brak im dostatecznej wiedzy prawniczej.	2	1,2%
Syndrom ofiary.	2	1,2%
Przekonanie, że nie można niczego zmienić.	2	1,2%
Brak konsekwencji i kar.	2	1,2%
Ofiara jest silnie powiązana emocjonalnie, uczuciowo i finansowo ze sprawcą.	2	1,2%
Biurokracja - brak czasu.	2	1,2%
Strach przed podejmowaniem decyzji.	2	1,2%
Strach przed tym, że "Niebieska Karta" pogorszy sytuację w rodzinie, sprawca weźmie "odwet", a ofiary nie będą chronione przez instytucje pomocowe.	1	0,6%
Żeby się zabezpieczyć, poczuć się bezpieczniej.	1	0,6%
Zbyt dużo formalnych procedur.	1	0,6%
Brak przygotowania praktycznego.	1	0,6%
Strach przed sąsiadami.	1	0,6%
Problem czasu i uczestniczenia w posiedzeniach zespołu interdyscyplinarnego.	1	0,6%
Istnienie przekonania o konieczności posiadania potwierdzenia co do występowania przemocy.	1	0,6%

Odpowiedź	Liczba odpowiedzi	Procent odpowiedzi
Niebieska Karta to tylko ostrzeżenie dla oprawcy, nie skutkuje natychmiastową reakcją policji i prokuratury.	1	0,6%
Ofiary obawiają się zdecydowanych reakcji ze strony służb, np. zabrania z rodziny, wolą znosić ból ze strachu przed drastycznymi zmianami.	1	0,6%
Brak zachęty do wdrożenia procedury.	1	0,6%
Brak odpowiednich przepisów prawnych - natychmiastowej izolacji sprawcy od ofiary.	1	0,6%
Boją się, wstydzą się przyznać z obawy przed brakiem środków na utrzymanie rodziny.	1	0,6%
Niechęć do reagowania, wtrącania się w cudze życie, tłumaczenie, że mają inne obowiązki, świadomość "bycia wmieszanym" w sprawę i niechęć do angażowania się. Myślenie, że zajmie się tym ktoś inny, inna instytucja itp.	1	0,6%
Mają wiele obaw i nie znają do końca swoich praw.	1	0,6%
Brak odpowiedzi	42	26,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzone badania ankietowego

Wykres 17. Jak ocenia Pan/i funkcjonowanie procedury "Niebieska Karta"?

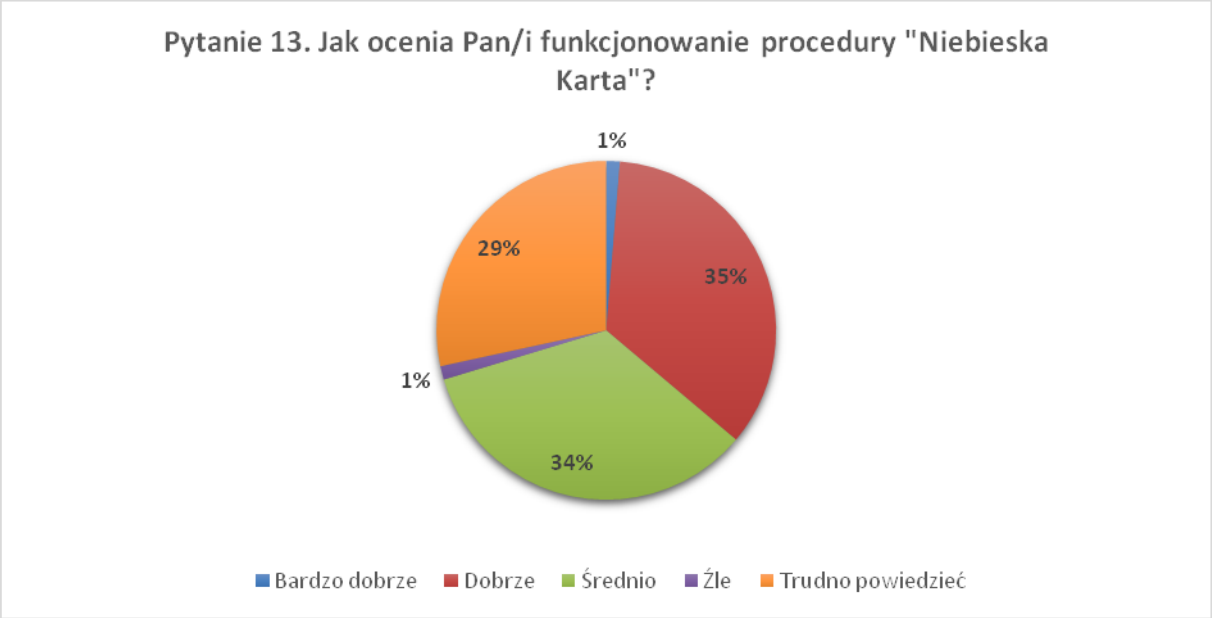

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzone badania ankietowego

Funkcjonowanie procedury „Niebieska Karta" oceniane jest pozytywnie. 35% ankietowanych, udzielających odpowiedź na to pytanie, wskazało, że procedura funkcjonuje dobrze. 34% respondentów oceniło procedurę średnio. 29% osób stwierdziło, iż trudno jest im ocenić funkcjonowanie tej procedury.

W pytaniu 14 respondenci zostali poproszeni o wskazanie sposobów zwiększenia skuteczności rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie. Pytanie to miało formę otwartą.

Ankietowany mógł udzielić wielu odpowiedzi, które jego zdaniem usprawniłyby rozwiązywanie problemu przemocy.

Wykres 18. W Jaki sposób według Pana/Pani można usprawnić rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie?

Odpowiedź	Liczba odpowiedzi	Procent odpowiedzi
Więcej informacji w mediach, broszury, szeroki przekaz na temat zjawiska przemocy i jej form.	34	12,1%
Wsparcie dla rodziny ze strony psychologa.	33	11,7%
Organizowanie pogadanek, terapii.	17	6,0%
Właściwa edukacja, uświadamianie praw.	17	6,0%
Zmiana przepisów, usprawnienie biurokratycznej procedury, uproszczenie procedur.	16	5,7%
Kary dla oprawców powinny być bardziej surowe i wykonywane doraźnie.	14	5,0%
Psycholog w szkole.	14	5,0%
Likwidacja znieczulicy społecznej, uwrażliwianie na krzywdę drugiego człowieka, zmiana świadomości (należy, jeśli trzeba, ingerować w życie rodziny).	13	4,6%
Usprawnienie i przyspieszenie przepływu informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się problemem przemocy oraz ujednolicenie procedur postępowania.	11	3,9%
Częstsze patrolowanie rodzin w miejscu zamieszkania.	11	3,9%
Bieżące monitorowanie problemów rodzin.	10	3,5%
Zwiększanie świadomość ludzi (już poprzez edukację w szkole), czym jest przemoc.	7	2,5%
Szybkie oddzielenie sprawcy od ofiary i natychmiastowa praca z nimi.	6	2,1%
Spotkania ze specjalistami.	6	2,1%
Zwiększenie nadzoru instytucji.	3	1,1%
Uświadamianie o istnieniu "Niebieskiej Karty", "pogadanki", ulotki.	3	1,1%
Znajomość instytucji, do których można się zgłosić z danym problemem.	2	0,7%
Otwartość mówienia o problemie.	2	0,7%
Więcej działań informacyjnych, lekcje wychowawcze.	2	0,7%
Zwiększenie pomocy socjalnej dla osób pozbawionych stałego źródła dochodu, przez co będą mogłyby uniezależnić się od utrzymujących ich agresorów.	2	0,7%
Zwracanie uwagi na niepokojące sygnały z otoczenia.	2	0,7%
Telefon zaufania.	2	0,7%
Stworzenie większej liczby instytucji wspierających rodziny.	2	0,7%
Obowiązkowe, krótkie i rzeczowe szkolenia dla osób pracujących w dużych zespołach ludzkich - oswojenie strachu przed procedurami.	2	0,7%
W przypadku rodzin dysfunkcyjnych większa liczba asystentów rodziny wspomagających ich w rozwiązywaniu problemów.	1	0,4%
Szkolenia dla nauczycieli w celu zrozumienia problemu i umiejętności rozpoznawania zagrożenia.	1	0,4%

Odpowiedź	Liczba odpowiedzi	Procent odpowiedzi
Rodzice powinni wychowywać swoje dzieci na wrażliwych ludzi, unikających przemocy jednocześnie pilnując zasad moralnych.	1	0,4%
Nałożenie obowiązku na sprawcę przemocy do kontaktu z instytucjami.	1	0,4%
Dobry przepływ informacji na linii uczeń-nauczyciel-wychowawca-dyrektor-pedagog-psycholog-rodzic.	1	0,4%
Dobry Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	1	0,4%
Przełamać opór rodzin, wzmacniać pozytywne zachowania.	1	0,4%
Szybkie działanie instytucji, takich jak np. sąd.	1	0,4%
Pogadanki z rodzicami i dziećmi.	1	0,4%
Orzekanie w trybie pilnym o eksmisji, a policja powinna dopilnować natychmiastowego odejścia sprawcy przemocy z domu.	1	0,4%
Przygotowanie prawne i instytucjonalna są wystarczające, mimo tego zjawiska przemocy nie da się całkowicie wyeliminować.	1	0,4%
Zniesienie niemożliwości wymeldowania sprawcy przemocy ze wspólnego mieszkania.	1	0,4%
Zmiany w kodeksie karnym dot. naruszenia czynności ciała.	1	0,4%
Szkolenie pracowników socjalnych.	1	0,4%
Ostracyzm sprawców przemocy.	1	0,4%
Zwiększenie możliwości działania grup roboczych i interdyscyplinarnych.	1	0,4%
Budowanie zaufania do pedagogów, nauczycieli i funkcjonariuszy policji, tak aby ofiary przemocy zwracały się bez lęku i z wiarą w realną pomoc.	1	0,4%
Prowadzić szeroką akcję informacyjną o przeciwdziałaniu przemocy.	1	0,4%
Podnoszenie świadomości społecznej, zrozumienie świadomości ofiar. Uczenie reagowania na każdy przejaw przemocy. Więcej uprawnień dla grup roboczych do pracy ze sprawcą przemocy.	1	0,4%
Uświadomienie rodziców, skierowanie ich do odpowiednich placówek.	1	0,4%
Brak odpowiedzi	107	37,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzone badania ankietowego